

A.a. - Štud. l. 2014/15

INSEGNAMENTO - PREDMET
DIDATTICA DELLA LINGUA SLOVENA - DIDAKTIKA SLOVENSKEGA JEZIKA
LABORATORIO DI DIDATTICA DELLA LINGUA SLOVENA -
LABORATORIJ DIDAKTIKE SLOVENSKEGA JEZIKA

Docente - Predavatelj: prof. dr. Majda KAUČIČ BAŠA (m.kaucic@libero.it)

Programma di studio - Študijske vsebine

I. Sociolingvistične osnove didaktike slovenskega jezika v Italiji

- Družbeni temelji jezika. Sporazumevalna in simbolna vloga jezika. Vloga jezika pri skupinski identifikaciji. Razmerje med ohranjanjem jezika in ohranjanjem kolektivne identitete. Družbeni položaj jezika: pravni položaj (individualne in kolektivne jezikovne pravice), področja rabe jezika. Ugled jezika, odnos do jezika, govorne navade, sporazumevalna zmožnost (enojezičnost, vzporedna in komplementarna dvo-/večjezičnost; prvi, drugi, tuji jezik), raba jezika, jezik sam na sebi. Dejavniki izbire jezika. Razmerje med družbenim položajem jezika in rabo jezika. Jezikovno načrtovanje. Socialne in prostorske zvrsti jezika.
- Družbeni položaj in socialne zvrsti slovenščine v Sloveniji in pri slovenski skupnosti v Italiji.
- Jezik v vzgoji in izobraževanju in jezikovna organizacija pouka. Slovenščina kot učni predmet in učni jezik. Modeli jezikovne organizacije pouka. Vloga učnega jezika pri oblikovanju sporazumevalne zmožnosti, odnosa do jezika in govornih navad. Šola kot institucija jezikovnega in identitetnega načrtovanja ter načrtovanja medkulturnega razumevanja: primeri modelov jezikovne organizacije pouka v izbranih večjezičnih okoljih.

II. Glasovna podoba slovenskega jezika

Uvod v študij slovenskega glasoslovja. Izgovor slovenskega knjižnega jezika z vajami. Glasovne posebnosti prostorskih zvrsti slovenskega jezika v Italiji. Glasovne interference z italijanščino.

III. Besedišče slovenskega jezika in slovenski slovarji

Uvod v študij slovenskega besedoslovja: besedno pomenoslovje in stilistika. Metajezik *Slovarja slovenskega knjižnega jezika* in *Slovenskega pravopisa*. Raba slovarjev slovenskega jezika. Posebnosti slovenskega knjižnega jezika v Italiji glede na besedišče v *Slovarju slovenskega knjižnega jezika*. Posebnosti v besedišču slovenskega jezika v Italiji na različnih področjih rabe. Besedne interference z italijanščino.

IV. Izbrana poglavja iz didaktike slovenskega jezika. Učni načrti za slovenski jezik na srednjih šolah v Sloveniji.

Bibliografija - Študijsko gradivo

I. Sociolingvistične osnove didaktike slovenskega jezika v Italiji

a) Predavanja

Majda KAUČIČ-BAŠA: Sociolingvistika. Predavanja pri predmetu Didaktika slovenskega jezika. Univerza v Trstu, Oddelek za humanistične študije, 2014/15.

b) Obvezna literatura

Jože TOPORIŠIČ: *Slovenska slovnica*. Maribor: Založba Obzorja, 2000 /Poglavje *Zvrstnost slovenskega jezika*.

Majda KAUČIČ-BAŠA: Ohranjanje slovenščine pri Slovencih na Tržaškem in Goriškem. *Slovenščina v šoli* IX/3, 2004, 12–29.

Majda KAUČIČ-BAŠA: Nekateri vidiki jezikovne inkluzivnosti v šoli s slovenskim učnim jezikom v Italiji. V: Dejan Hozjan, Marko Strle (ur.), *Inkluzija v sodobni šoli*, 279-290. Koper: Univerza na Primorskem, Univerzitetna založba Annales, 2012.

Dodatna literatura za poglobitev posameznih vsebin bo predstavljena med predavanji.

II. Glasovna podoba slovenskega jezika

a) Predavanja in vaje

Majda KAUČIČ-BAŠA: Glasoslovje. Predavanja in laboratorijske vaje pri predmetu Didaktika slovenskega jezika. Univerza v Trstu, Oddelek za humanistične študije, 2014/15.

b) Obvezna literatura

1. Jože TOPORIŠIČ: *Slovenska slovnica*. Maribor: Založba Obzorja, 2000 (obvezno poglavji *Socialne zvrsti in Glasoslovje*).

Jože TOPORIŠIČ: *Slovenski jezik in sporočanje 1*. Maribor: Založba Obzorja, 1998 (obvezno poglavji *Socialne zvrsti*, str. 47–69, in *Glasoslovje*, str. 85–113).

2. Jože TOPORIŠIČ (ur.): *Slovenski pravopis*. Ljubljana: Inštitut za slovenski jezik ZRC SAZU, 2001. Dostopno tudi na spletu (<http://bos.zrc-sazu.si/sp2001.html>).

Za glasoslovni del je enakovreden:

Slovar slovenskega knjižnega jezika. Ljubljana: Inštitut za slovenski jezik ZRC SAZU, več izdaj. Dostopno tudi na spletu.

c) Priporočena literatura za vaje

Cvetka ŠERUGA PREK, Emica ANTONČIČ: *Slovenska zborna izreka*. Priročnik z vajami za javne govorce. Knjiga z zvočno zgoščenko. Maribor: Založba Aristej, več izdaj (prva izdaja 2003).

III. Besedišče slovenskega jezika in slovenski slovarji

a) Predavanja

Majda KAUČIČ-BAŠA: Besedoslovje. Predavanja pri predmetu Didaktika slovenskega jezika. Univerza v Trstu, Oddelek za humanistične študije, 2014/15.

b) Obvezna literatura

Jože TOPORIŠIČ: *Slovenska slovnica*. Maribor: Založba Obzorja, 2000. /Poglavje *Besedoslovje*, 101–136.

Slovar slovenskega knjižnega jezika. Ljubljana: Inštitut za slovenski jezik ZRC SAZU, več izdaj.

Ada VIDOVIČ-MUHA, *Slovensko leksikalno pomenoslovje. Govorica slovarja*. Ljubljana: Znanstveni inštitut filozofske fakultete, 2000. / Izbrana poglavja.

Majda KAUČIČ-BAŠA, Slovenski šolski slovar v zamisli Petra Weissa. In: Z. Jan (ur.), *Zbornik Slavističnega društva Slovenije 11*. Ljubljana: 2001, 189-192.

Majda KAUČIČ-BAŠA, Slovar lahko beremo tudi kot knjigo o Slovencih. (Pogovor: Prof. Majda Kaučič Baša o novi izdaji slovarja slovenskega knjižnega jezika.) *Novi glas*, 25. decembra 2014, str. 5.

Dostopno tudi na spletu (<http://www.noviglas.eu/slovar-lahko-beremo-tudi-kot-knjigo-o-slovincih>).

Gradivo za seminarsko raziskavo bo izbrano med predavanji. Takrat bo predstavljena tudi dodatna literatura za poglobitev posameznih vsebin.

INSEGNAMENTO - PREDMET **DIDATTICA DELLA LETTERATURA SLOVENA -** **DIDAKTIKA SLOVENSKE KNJIŽEVNOSTI**

Docente - Predavatelj: prof. dr. Vesna MIKOLIČ (vesna.mikolic1@gmail.com)

LEZIONI - PREDAVANJA:

II semestre – II. semester, lunedì - ponedeljek, 15.00–16.30, 17.00-18.30

RICEVIMENTO - KONZULTACIJE:

lunedì - ponedeljek, 16.30-17.00

Aula - predavalnica 55 (III piano, tretje nadstropje, Androna Campo Marzio 10, Trieste- Trst)

1. Obiettivi - Cilji

Študent/-ka spoznava zakonitosti poučevanja književnosti v osnovnih in srednjih šolah. Pridobiva si znanja za oblikovanje poučevalnih modelov književnosti in načrtovanje književnega pouka. Seznanja se z različnimi književnodidaktičnimi pristopi, pri čemer so v ospredju komunikacijski model poučevanja književnosti, akcijsko raziskovanje pri pouku književnosti in medkulturno poučevanje književnosti. Oblikuje si osnovne kriterije za vrednotenje književnega znanja in poustvarjalnega pisanja (esejev, seminarskih nalog idr.).

2. Contenuti - Vsebina

Literarna veda kot temelj književne didaktike. Teoretična izhodišča raziskovanja in poučevanja književnosti. Estetika recepcije. Razvijanje recepcijske zmožnosti ter književnih interesov kot cilji književne vzgoje v osnovni in srednji šoli. Različni književnodidaktični pristopi. Komunikacijski model poučevanja književnosti – interpretacija lirskih, proznih in dramskih besedil. Akcijsko raziskovanje pri pouku književnosti. Medkulturno poučevanje književnosti.

Nacionalna književnost, svetovna književnost, manjšinska književnost, medkulturna književnost – vloga literarnih kanonov pri poučevanju književnosti. Korpusi literarnih besedil.

Primeri medkulturnega poučevanja slovenske književnosti – od Prešerna do Šalamuna.

Primeri medkulturnega poučevanja književnosti - slovenska književnost v Italiji in drugih zamejskih ter izseljenskih prostorih, manjšinske književnosti v Italiji in Sloveniji.

Vrednotenje književnega znanja. Učni pripomočki pri pouku književnosti. Načrtovanje pouka književnosti (cilji, metode, dejavnosti).

Metadidaktika – analiza lastnih književnodidaktičnih pristopov.

2. 1 Argomenti delle singole lezioni - Pregled snovi po tednih

2. marec (4 šolske ure)	Literarna veda kot temelj književne didaktike. Različni književnodidaktični pristopi.
16. marec (4 šolske ure)	Vloga literarnih kanonov pri poučevanju književnosti. Korpusi literarnih besedil.
23. marec (4 šolske ure)	Primeri medkulturnega poučevanja slovenske književnosti – od Prešerna do Šalamuna.
30. marec (4 šolske ure)	Primeri medkulturnega poučevanja književnosti - slovenska književnost v Italiji in drugih zamejskih ter izseljenskih prostorih, manjšinske književnosti v Italiji in Sloveniji.
13. april (4 šolske ure)	Vrednotenje književnega znanja. Učni pripomočki pri pouku književnosti. Načrtovanje pouka književnosti (cilji, metode, dejavnosti).
20. april (5 šolskih ur)	Metadidaktika – analiza lastnih književnodidaktičnih pristopov. Priprava na izpit.

3. Obblighi degli studenti - Obveznosti študentov

Aktivno sodelovanje na predavanjih in ustna predstavitev individualnega dela (oblikovanje učne priprave o izbrani literarni temi) kot pogoj za pristop h končnemu izpitu. Izpit je ustni.

4. Bibliografia - Študijska literatura

4.1 Principale - Temeljna

BERTOCCI, Miriam. *Didattica interculturale della letteratura tedesca per apprendenti italiani*. Tesi di dottorato. Università degli Studi di Milano, Scuola di Dottorato Humanæ Litteræ, Dipartimento di Lingue e Letterature Straniere, Sezione di Germanistica, Studi letterari e filologici dell'area slava, germanica e scandinava - XXV Ciclo. 2011/2012.
https://air.unimi.it/retrieve/handle/2434/235676/293928/phd_unimi_R08855.pdf

KOŠUTA, Miran. *Krpanova sol : književni liki in stiki na slovenskem zahodu : študije in eseji*. V Ljubljani: Cankarjeva založba, 1996. 220 str. ISBN 961-231-014-9. (IZBRANA POGLAVJA)

KRAKAR-VOGEL, Boža (ur.). *Književnost v izobraževanju - cilji, vsebine, metode*, (Obdobja, Metode in zvrsti, 25). Ljubljana: Filozofska fakulteta, Oddelek za slovenistiko, Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik, 2008. XI, 523 str.
http://www.centerslo.net/l3.asp?L1_ID=4&L2_ID=38&L3_ID=218&LANG=slo
(IZBRANA POGLAVJA)

MIKOLIČ, Vesna. Jezik bosanske in slovenske poezije Josipa Ostija. V: HALILOVIĆ, Senahid (ur.). *Bosanskohercegovački slavistički kongres : zbornik radova* : [lingvistika] : (knjiga 1), (Bosanskohercegovački slavistički kongres, ISSN 2303-4106). 1. izd. Sarajevo: Slavistički komitet, 2012, str. 481-492.
<http://www.slavistickikomitet.ba/zbornik1/#/482>

MIKOLIČ, Vesna. Literarna perspektiva Šalamunovega pesniškega diskurza skozi slovensko in tujejezično leksiko. V: ŽBOGAR, Alenka (ur.). *Recepcija slovenske književnosti*, (Obdobja, ISSN 1408-211X, Simpozij, = Symposium, 33). 1. natis. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2014, str. 279-287, graf. prikazi.
<http://www.centerslo.net/files/file/simpozij/simp33/Zbornik/mikolic.pdf>

ŠLIBAR, Neva. Sedmero tujosti literature - ali: O nelagodju v/ob literaturi. V: KRAKAR-VOGEL, Boža (ur.). *Književnost v izobraževanju - cilji, vsebine, metode*, (Obdobja, ISSN 1408-211X, Metode in zvrsti, 25). Ljubljana: Filozofska fakulteta, Oddelek za slovenistiko, Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik, 2008, str. 15-36.

<http://www.centerslo.net/files/file/simpozij/sim25/Slibar.pdf>

4.2 Integrativa - Dopolnilna

JAN, Zoltan. *Poznavanje slovenske književnosti v Italiji po letu 1945*, (Slavistična knjižnica, 4). 1. natis. Ljubljana: Rokus: Slavistično društvo Slovenije, 2001. 269 str.

KOVAČ, Zvonko. *Međuknjiževna tumačenja. Poredbeni i/ili interkulturalna povijest književnosti*. Beograd: Službeni glasnik, 2011.

KRAKAR-VOGEL, Boža. *Poglavja iz didaktike književnosti*. Ljubljana: DZS, 2004.

KRAMSCH, Claire, *Language and Culture*, Oxford: Oxford University Press, 1998.

MIKOLIČ, Vesna. *Medkulturalna pragmatika pri pouku slovenščine kot J2*. Jezik in slovstvo, ISSN 0021-6933. [Tiskana izd.], maj-avg. 2004, letn. 49, št. 3/4, str. [103]-121.

http://www.jezikinslovstvo.com/pdf/2004-0304-Vesna_Mikolic.pdf

MIKOLIČ, Vesna. Medkulturalna slovenistika - realnost ali izziv?. V: STABEJ, Marko (ur.). *Moderno v slovenskem jeziku, literaturi in kulturi* : zbornik predavanj. Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete, 2004, str. 37-47, graf. prikazi.

http://www.centerslo.net/files/File/ssilk/ssilk_40_zbornik.pdf

MIKOLIČ, Vesna, PERTOT, Susanna, ZUDIČ ANTONIČ, Nives. *Med kulturami in jeziki = Tra lingue e culture*. Koper: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče, Založba Annales: Univerza na Primorskem, Fakulteta za humanistične študije, 2006. 87 str., ilustr. ISBN 961-6328-40-9. ISBN 978-961-6328-37-1.

PIRJEVEC, Marija. *Periodizacija slovenske književnosti na Tržaškem* : (od 16. do 20. stoletja). Annales, Series historia et sociologia, ISSN 1408-5348, 2011, letn. 21, št. 2, str. 353-362.

INSEGNAMENTO - PREDMET

DIDATTICA DELLA LETTERATURA SLOVENA - DIDATTICA SLOVENSKE KNJIŽEVNOSTI LA LETTERATURA SLOVENA IN ITALIA - SLOVENSKA KNJIŽEVNOST V ITALIJI

Docente - Predavatelj: prof. dr. Miran KOŠUTA (kosuta@units.it)

LEZIONI - PREDAVANJA:

II semestre – II. semester, mercoledì - sreda, 15.00–17.00

RICEVIMENTO - KONZULTACIJE:

mercoledì - sreda, 9.00-11.00

Aula - Predavalnica 49 (IV piano, IV. nadstropje, Androna Campo Marzio 10, Trieste-Trst)

Obiettivi - Cilji

Slušatelj pridobi osnove za tipologizacijo slovenske književnosti v Italiji kot specifičnega regionalnega podsistema nacionalne slovenske literature.

Contenuti – Vsebine

Poimenovalne zagate. Ozemeljska razčlenjenost in različnost. Skupne izobarske posebnosti slovenskega slovstva v tržaški, goriški in videmski pokrajini: ontološka, etična, narodnostna, prostorska, jezikovna zaznamovanost.

Bibliografia – Študijska literatura

Miran KOŠUTA: *Krpanova sol. Književni liki in stiki na slovenskem zahodu*. Ljubljana: Cankarjeva založba, 1996.

Miran KOŠUTA: *E-mejli. Eseji o mejni literaturi*. Maribor: Litera, 2008.

Marija PIRJEVEC: *Tržaški zapisi*. Trst: Mladika, 1997.

Jože POGAČNIK: Književnost v zamejstvu in zdomstvu. V: Več avtorjev, *Slovenska književnost III*, Ljubljana, DZS, 2001, str. 351-381.

Več avtorjev: *Drugačni verzi-Versi diversi. Pesniki dveh manjšin-Poeti di due minoranze*. Izbral, uredil, spremno študijo in kritiška besedila napisal Miran Košuta – Selezione, prefazione e testi critici a cura di Miran Košuta. Koper-Capodistria, Izdaje Italijanske unije-Edizioni Unione italiana, 2006.

INSEGNAMENTO - PREDMET **LABORATORIO DI STORIA ED EDUCAZIONE CIVICA –** **LABORATORIJ ZGODOVINE IN DRŽAVLJANSKE VZGOJE**

Docente - Predavatelj: prof. dr. Aleksej KALC (AKalc@zrc-sazu.si)

Obiettivi e contenuti – Cilji in vsebina

Seminar bo obravnaval izbrana poglavja zgodovine s poudarkom na razmerjih, preko katerih so se v času oblikovali odnosi med državo in državljani in ki osmišljajo pojem državljske vzgoje v današnji ter zgodovinski perspektivi. Ponudil bo vpogled v obdobje pravnega absolutizma in vzpostavljanja moderne centralne države v Avstriji v 18. stoletju, v dobo liberalne avstro-ogrske države, v čas med svetovnima vojnama in v dobo po drugi svetovni vojni. V pretres bo vzel nekatere splošne teoretične, upravnopolitične in organizacijske vidike na ravni države in jih povezal s specifičnimi zgodovinskimi situacijami v ožjem slovensko-italijanskem mejnem prostoru. Obravnava snovi bo potekala v obliki prikazov problematike, razlag virov, predelave izbranih poglavij iz literature in diskusije. Slušatelji se bodo seznanili z nekaterimi izvirnimi dokumenti, ki odražajo odnos med državo in državljanom (v starejšem obdobju podanikom) v luči razvoja upravno-političnih sistemov, birokratskih praks in pravnega položaja posameznika ter skupnosti. Izpostavljeni bodo vidiki etnične in verske »drugosti«, nacionalnega vprašanja in vprašanja narodnih manjšin. Na voljo bodo tudi informacije o virih in literaturi o obravnavanih temah, ki jih je mogoče uporabiti kot didaktične pripomočke pri pouku zgodovine.

Bibliografia - Študijska literatura

Gorazd BAJC (ur.): *Na oni strani meje: slovenska manjšina v Italiji in njen pravni položaj : zgodovinski in pravni pregled 1866-2004*. Koper: Založba Annales, 2004.

Lavo ČERMELJ: *O ljudskem štetju v Trstu l. 1910: in mermoriam dr. Josipa Wilfana*. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 1958.

Aleksej KALC: *Tržaško podeželje in policijski red iz leta 1777: kratek sprehod med črko in stvarnostjo*. Annales: anali za istrske in mediteranske študije, letn. 4, št. 5, 1999, str. 271–288.

Anna Paola PERATONER: *Le minoranze nazionali 1919-1939: la mobilitazione della società civile internazionale*. Roma, Studium, 2008.

Sergij VILFAN: *Pravna zgodovina Slovencev*. Ljubljana, Slovenska matica, 1996.